

kn.remissvar@regeringen.se
kn.e.remissvar@regeringen.se
Ärendenummer KN2023/04578

Remiss av promemoria Förslag om nya energipolitiska mål (KN2023/04578)

Lokalkraft Sverige är en sammanslutning av lokala energileverantörer och verkar för att skapa goda förutsättningar för att medlemsföretagen ska kunna ge elkunderna en trygg elförsörjning med hög kvalitet till en rimlig kostnad.

Viktigt med ansvar och befogenheter för att leveranssäkerhetsmål ska kunna uppnås

Lokalkraft Sverige anser det väsentligt att ett leveranssäkerhetsmål tydliggörs och att det utses en ansvarig myndighet som ska se till att målet uppfylls. Den myndighet som får ansvaret behöver också få resurser och befogenheter att vidta de åtgärder som behövs för att målet ska kunna uppnås. Det räcker inte med ansvar för att följa upp målen och att föreslå nödvändiga åtgärder. Det behöver vara tydligt att myndigheten ska vidta nödvändiga åtgärder.

Dela upp Svenska kraftnät för att tydliggöra olika roller

I promemorian föreslås att Svenska kraftnät ska få detta ansvar. Det innebär ytterligare myndighetsuppgifter för Svenska kraftnät. Lokalkraft Sverige anser att det snarast bör utredas hur Svenska kraftnät kan delas upp i en myndighetsdel och en elnätsföretagsdel för att skilja på myndighetsuppgifterna och elnätsverksamheten.

Nätutvecklingsplanerna kan vara ett bra verktyg om de används rätt

Nätutvecklingsplanerna kan vara ett bra hjälpmedel för att bedöma framtida behov av såväl produktionskapacitet som nätutbyggnad. Vi anser dock att Energimarknadsinspektionen inte ska sammanställa, analysera och utveckla arbetet med nätutvecklingsplanerna.

Lokalkraft Sverige anser att samma myndighet som får ansvaret att se till att leveranssäkerhetsmålen uppnås ska vara den som tar hand om nätutvecklingsplanerna så att dessa kommer till användning vid bedömningar av vilka åtgärder som behövs för att säkerställa att alla kunder får den el de behöver.

Möjliggör för fler aktörer att erbjuda prissäkring av el

Volatiliteten på elmarknaden är stor och det är viktigt att det finns lämpliga verktyg för kunderna att minska prisriskerna. För att öppna marknaden för hantering av prisrisker på elmarknaden så att fler aktörer kan delta behöver den fysiska leveransen av el skiljas från produkter för prissäkring. Genom

att låta elnätsföretagen leverera den fysiska elen som ombud för sina elnätskunder på elbörsen och vara balansansvariga öppnas möjligheten för fler aktörer än de nuvarande att utveckla och erbjuda produkter för prissäkring. Balansansvaret är ett hinder för marknadstillträde för aktörer som inte vill bli balansansvariga men kan erbjuda risksäkringsprodukter.

I bifogad bilaga beskrivs hur elmarknaden kan utvecklas för att bl.a. möjliggöra för fler aktörer att verka på marknaden för prissäkring av el.

Med vänlig hälsning

Lokalkraft Sverige

Erik von Hofsten
VD

Anders Pettersson
Elnätsexpert

Bilaga

Önskvärd utveckling för nätbolagens distributionsverksamhet

Vad är konkurrens och vad är monopol på dagens elmarknad?

I dagens ellagstiftning definieras eldistribution som en monopolverksamhet. Nätägarna har monopol på att bygga och driva elnät som ger kunderna möjlighet att komma åt elmarknaden i första hand via elhandlare. Nätägarna tar betalt av kunderna efter reglerade tariffer för sin distributionsverksamhet.

All elhandel ses som konkurrensverksamhet enligt ellagen.

Samma sak gäller i den europeiska ellagstiftningen.

Denna uppdelning mellan konkurrens och monopol har införts i den europeiska ellagstiftningen på initiativ av bland annat Sverige.

Elhandel så här går det till idag

Elhandel är dels fysisk elhandel dels finansiell. Elhandlarna säljer fysisk el till sina kunder på de olika elnäten och är också balansansvariga gentemot Svenska Kraftnät. Balansansvaret, speciellt för små elhandlare, kan dock köpas av annan elhandlare.

Den balansansvarige köper elen som kunderna efterfrågar på spotmarknaden och intradagmarknaden.

Nordpool administrerar spotmarknaden och intradagmarknaden.

På spotmarknaden fastställs priset för varje timme dagen efter att buden har lagts hos Nordpool. Alla aktörer lämnar sina bud på köp och försäljning timme för timme för nästkommande dygn. Nordpool fastställer priserna som ett marknadskryss där utbud och efterfrågan möts. På eftermiddagen redovisar Nordpool priserna för de 24 timmarna för nästa dag.

Nordpool tillhandahåller också en intradagmarknad där aktörerna kan korrigera sina prognoser för att komma närmare i balans. Denna handel sker fram till att den aktuella timmen börjar.

Därefter tar Svenska Kraftnät över med sin reglermarknad där aktörerna i förväg erbjuder reglerkapacitet för upp- och nedreglering för att hela systemet ska hållas i balans.

Om inte den fysiska leveransen av el till kunderna överensstämmer med vad de balansansvariga köpt på spotmarknaden respektive intradagmarknaden avräknas skillnaden ekonomiskt mellan den balansansvarige och Svenska Kraftnät i balansavräkningen.

Balansavräkningen kompliceras av att alla elhandlare måste göra förbrukningsprognoser i alla nät där elhandlaren har kunder.

För att prissäkra sina leveranser till kunderna utnyttjar elhandlarna de finansiella marknaderna. Detta leder till att elhandlarna kan begränsa prisriskerna på de fysiska elmarknaderna. På **spotmarknaden** lägger elhandlarna i stort sett vertikala bud

(bestämd volym oavsett pris) för att vara säkra på att få tillgång till den el som kunderna efterfrågar.

Fysisk elhandel är ingen konkurrensfråga – så här borde det gå till

Eftersom fysisk elhandel inte är en konkurrensfråga borde nätbolagen inom ramen för sitt distributionsmonopol få ansvar för att sälja fysisk el till sina kunder till det marknadspris som uppstår

på spot- och intradagmarknaden. **Regelverket utformas så att elnätbolagen inte får sälja elen för mer än de har köpt den för på börsen.**

Nätbolagen blir då också balansansvariga.

Eftersom gränsen mellan konkurrens och monopol inte förändras borde det vara enkelt att komplettera ellagen både i Sverige och inom EU med detta förslag.

Konkurrensen torde i verkligheten öka när elhandlarna fokuserar på att erbjuda kunderna prissäkring och energitjänster utan att vara balansansvariga.

Kundernas flexibilitet kommer att kanaliseras via nätbolagen och göra reglermarknaden ännu mer effektiv.

Nätbolagen kommer successivt att inom sina områden bättre kunna prognosticera efterfrågan.

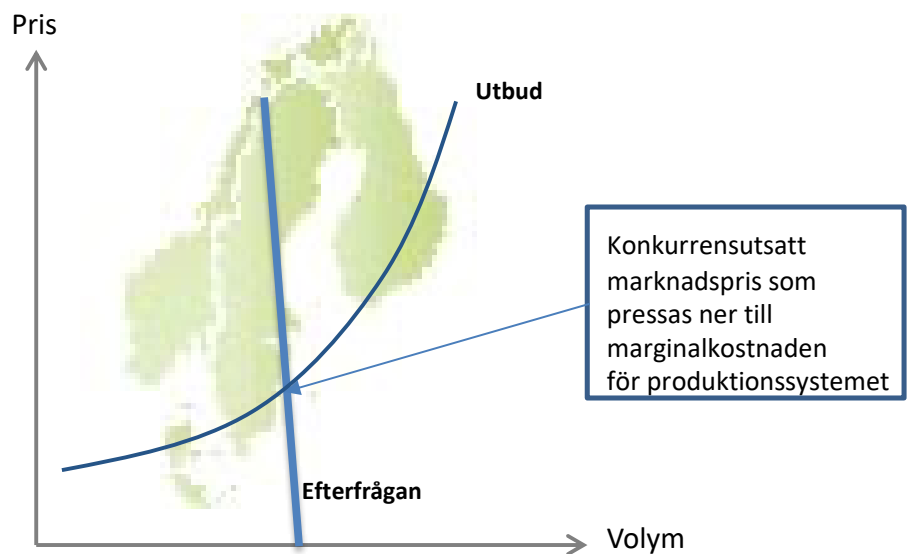
Efterfrågekurvan kan därför innehålla en priselasticitet och inte nödvändigtvis bli vertikal.

Med denna nya modell blir det möjligt att skapa inhemska elpriser och fortfarande exportera

Eftersom elhandlare, enligt föreslagen modell, inte längre verkar på den fysiska elmarknaden blir det möjligt att särskilja inhemska priser från exportpriser vilket annars inte är möjligt. Det blir enbart producenter och elnätsföretag som möts på den fysiska marknaden. **Sveriges export kommer inte att begränsas.**

Systemoperatörerna ska ta hand om respektive lands spotbud från producenter och nätägare.

Systemoperatörerna skickar buden vidare till landets kraftbörs.

Kraftbörserna beräknar, via europeisk clearing, pris och utbud precis som idag.

I bilden framgår flöden och priser den 28 november 2023 kl 8. Från elområde 4 exporterades till Själland, Tyskland, Polen och Litauen. Detta ledde till att priset i elområde 4 blev 116 €/MWh medan priset i elområde 3 blev 113 €/MWh och i elområde 2 och elområde 1 31 €/MWh.

Systemoperatörerna ger kraftbörserna information om vilka begränsningar på förbindelserna till övriga länder som ska göras i prisberäkningen för att undvika påverkan av elpris från länder med extremt höga elpriser.

Kraftbörserna beräknar därefter de lägre inhemska priserna för alla elområden som blir en följd av den begränsade exporten till övriga Europa.

Beräkningen görs på basis av redan lämnade utbuds- och efterfrågekurvor. Behovet av el i elområde 4 minskar eftersom exporten vid denna beräkning minskar och priskrysset kommer längre ner i utbudskurvan och därmed blir priset lägre.

Detta blir endast en beräkning av vad kunderna i de olika inhemska elområdena ska betala och kommer enbart att drabba producenterna. Producenterna får mindre betalt för den el som säljs i respektive elområde. Däremot får de som deltar i exporten betalt efter de kontinentala elpriserna.

Detta innebär ingen begränsning av export och inte heller påverkan på andra länders elpriser.

